

**K.K.T.C
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ**

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

**1958 –1974 YILLARI ARASINDA
KIBRIS'TA YAŞANAN CANLI HATIRALAR**

GÜRCÜ ÖZKURTULUŞ

**DANIŞMAN
Doc. Dr. BÜLENT YORULMAZ**

**2001
LEFKOŞA**

ÖNSÖZ

Kıbrıs'ta doğmuş, İlk, Orta ve Yüksek Öğrenimini Kıbrıs'ta tamamlayan bir öğrenci olarak itiraf etmeliyim ki yurdumun ve ecdadımın bugünlere nasıl geldiğini; hangi aşamalardan geçtiği, hangi badiveler geçirdiği hususunda yeterince bilgi sahibi değildim.

Bu tez sayesinde kendimi, ailemi atalarımı ve üzerinde yaşadıkları toprakların kıymetini daha iyi anlamış bulunuyorum. Gördüm ki geçmişini bilmeyen, geleceğini tayin edemez.

Bana bu fırsatı veren kıymetli hocam **Sn. Doç Dr. Bülent Yorulmaz'a** ve çalışmalarına katkı sağlayan isimleri yazılı tüm arkadaşlarıma; Ayrıca bana dört yıl boyunca, emeklerini hiçbir şekilde esirgemeyen tüm hocalarıma teşekkürlerimi bir borç bilirim kendilerine olan borcumun kısmen dahi olsa ödeyebilmem için bir veciye arzederim: **Toprak Eğer Uğrunda Ölen Varsa Vatandır.**

GÜRCÜ ÖZKURTULUŞ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
METİNLER	4
1958 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR	5
MEHMET EMİRCAN	6
GÜNER RIFKI	7
1960 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR.....	10
ŞAKİR MUHTAROĞLU	11
ALTAY SAYIL	14
1962 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR.....	15
GÜNER RIFKI	16
GÜRKAN AHMET	17
1963 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR	18
MEHMET S. EMİRCAN	19
1964 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR	20
HİLMİ IŞIK.....	21
1970 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR.....	22
ERTAN ERSAN	23
1973 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR	25
FİKRİYE EMİNCAN	26
1974 YILINDA YAŞANAN CANLI OLAYLAR	27
GÜNER RIFKI	28
ÖZDEN YENER	29
MEHMET ERKİ	30
KEZBAN ERKİ	31
AHMET HÜSEYİN	32
SEVGİ ERTEMEL	33
ÖZDEMİR ÖZKURTULUŞ	34
DİZİN	
KİŞİ İSİMLERİ	36
YER İSİMLERİ	37

GİRİŞ

Kıbrıs davası, 1878 tarihlerinden gelen bir davadır Adlarına, Rum dediğimiz toplum Dış ülkelerin, başta Yunan ve Rus Devlet yöneticilerinin yönlendirmeleri ile Kıbrıs'a sahip çıkıp yönetimi tamamı ile ele geçirmek ve daha sonra adayı Yunanistana ilhak ettirmek için çok büyük gayret gösterdiklerini tarih içinde okumuş ve yayınlanan kitaplarda dağıtılan belgelerde ve tarihçilerin düzenlemiş olduğu açık oturumlarda öğrenmiş olduk. 1931 isyanı çok açık kanıttır.

1950'lerden itibaren Rumların, bu davranışlarını çok daha yakinen, daha açık olarak İngiliz yönetimi ile Türk toplumuna uyguladıkları kötü muammele, aşağılama, her yerden tecrit etme ve tethis hareketlerini ve sonrasını, 1939 ve sonrası doğumlu vatandaşların bilgilerinde olduğu aşikardır. Rumların her yerde, çarşıda, kahvede, devlet dairelerinde, iş yerlerinde sokakta spor faaliyetlerinde, aşağılama, korku saçma ve tethis hareketleri açıkça uygulanıyordu.

Her fırsatta Türk Toplumunu bireylerine Köpek Türk (Şillo Durci) , Deli Türk (Bello Durci), Samisiçiler (Samisariyos Dürçi) Bayrağımıza hakaret için, Deli Türkler kırmızıyı sever (Bello Durci ağabadon goçcino) gibi sık sık tekrarlanan bu aşağılayıcı ifadeler Türk Halkını ve bireylerini aşağılamak için, tahrik edip, kötü durumlara düsmeleri için kullanıyorlardı. Düz işçi haricindeki Devlet Dairelerinde görevlere alınma ve terfiler Kıbrıs Türkleri için mümkün değildi. ve bu muamelelere ne yazık ki yönetimde olan İngilizler de Rum idarecilere yardımcı oluyorlardı.

İngilizler Kıbrıs Osmanlı Devletinden önce kira ile sonrada ilhak ederek ele geçirdikleri tarihten itibaren İngiliz yönetimi, her konuda Rumları desteklemiş ve Türk toplumunun zaman içinde yok olması için ellerinden gelen hertürlü yöntemi Rumlarla beraber uygulamıştır.

Kıbrısta, Resmi Dillerden biri olan Türkçemiz hiçbir zaman hiçbir yerde Rumlardan aranmazken biz Türklerden mutlak surette İngilizce ve Rumca dilini bilmek koşulu aranırdı.

Rumlar İngilizce lisanını bildikleri halde Türklerle iştişarede mutlaka Rumca konuşulmasını zorlarlardı.

Türk Memur sayısı asgariye indirildi ve iki Türkü aynı bölümde veya odada görevlendirmeme gayretini göstermişlerdir.

Türk çifticisi, çobanı, işçisi korkutma metotları ile tarlasına, ovasına isine gidemez duruma getirildi. Yollarda, ovalarda, tarlalarında Türkler dövülmeye kaybolmaya ve öldürülmeye başlandı.

Rumlar tarafından 1955 Nisanında faaliyete geçirilen " EOKA" adlı Tethiş Yeraltı Örgütü ile İngiliz yönetimine, Halkına ve Türk Toplumuna Tethiş Resmen uygulanmaya başlandı.

Savunmasız kalamayacağını anlayan Türkler, fedakar gençler arasında savunma örgütleri kurma durumunda kaldıkları için gayri ciddi olan birkaç örgütten sonra ciddi olan "VOLKAN" isimli bir örgüt kuruldu ve bir müddet Rumlarla Mücadel etti. Ancak bunun Rum Halkı ve Yeraltı örgütü olan (Tam organize ve silahlı) EOKA

ya karşı tam silahlı ve organize edilmiş bir örgüte ihtiyaç olduğu Kıbrıs Türk Halkı Liderleri ile Türkiye Cumhuriyeti Liderlerinin kararları ile mensubu olduğum T.M.T. (Türk Mukavemet Teskilatı) organize edilip 1 Ağustos 1958 tarihinde faaliyete geçirildi.

Her alanda çok güçlü Savunma yaparak Rum ve İngiliz yöneticilerine Türk Halkının ezilmiyeceği mesajını her vesile ile isbat etmiştir. Bu mesajı alan Yunan ve İngiliz Hükümetleri, Türkiye'nin de ağır başkaları ile Adada iki Toplumun iştirakı ile Kıbrıs Cumhuriyetinin Kurulmasına karar verilmiş ve 1960 Londra ve Zürih andlaşmaları ile Kıbrıs Cumhuriyeti ilan edilmiştir. Ancak nevarki Rumlar Hala doğruyu görmeyip yer altı örgütlerini iptal etmeyerek faaliyetlerine devam etmiştir en azından bu andlaşma kendilerini tatmin etmediğini bunu ilhak yolunda bir basamak olduğunu ilan etmiştir. Ve daha önce izah ettiğim bütün yok etme faaliyetlerini sürdürmeye ve 21 Aralık 1963 tarihinde Halkımıza Toplu imha için saldırıya yeltenmişlerdir. Bütün bu hazırlıkları yakinen takib eden halkımız, Liderliğimiz ve Savunma gücümüz T.M.T.'nin mensubları uyumamış, birkaç gün önceden bütün tedbirlerini almış; (yeraltında saklanan bütün silahlarını ve peronelerini muhtemel bir toplu saldırıya karşı hazırlamış ve toplumumuz Rumların gerçekleştirmiş oldukları bu toplu katliam saldırılarına karşı koymuş ve bunun gerçekleşmesini önlemiş oldu.

İşte Rumların bu hareketi ile 21 Aralık 1963 tarihinden itibaren adanın her yerinde silahlı çatışan iki taraf olmuş. Bölgeler her yerde ikiye ayrılmış oldu. Ancak Nüfusları itibarı ile çok zayıf buldukları Türk Köylerinden 103 tanesini yakıp yıkmış, ateşe vermiş ve birçok savunmasız insanımızı katletmişlerdir. Canlı canlı mezarlara girmişlerdir. Bu gergin durum, garantör ve Birleşmiş Milletler kararı ile Ateş kes Durumuna getirilmiş ve Havayı yumuşatma ile çare arayışına geçilmiştir. Domuzun kuyruğu Mengenede bile düzelmez ata sözüne uygun olarak Rum yönetici ve Halkı da hiç düzelmez isbatı ile, iki halk arasında uzlaşma arayacaklarına derhal kantonlarda yaşamaya başlayan Türk halkına acımasızca ve insan haklarına aykırı ne yapabilecekleri varsa yapmaya başladı. Örneğin , seyahat özgürlüğü kısıtlandı, her türlü malzeme Türklere verilemez yasak malzeme ilan edildi. Türklere benzin, mazot, akır yakıt yasağı getirildi. Türk halkından her türlü üretim malını alma yasağı kondu. Türk köylerinden, Türk kantonlarına gidiş – geliş için inanılmaz yasaklar ve yüz kızartıcı uygulamalar yapılmaya başlandı.

Örneğin:

- Türk kantonlarına geçecek araçların akaryakıtları çekilerek alındı.
- Her türlü malzeme yüklü kamyonların yükleri ya fişlemeler ile (sebze, meyve bilhassa karpuz, kavun yüklü araçlar) veya yere döktürülerek imha yolları uygulandı korkutma, bezdirme ve usandırma metodları uygulandı.
- Saçlardan kurulan kontrol odalarının saçları üzerinde içerisini seyredebilecek delikler açılarak yoklanacak, kimlik tesbiti yapılacak diye indirilen türk kıızı ve kadınlarının soyularak dışarıda nöbetçi polis, asker ve sivil Rum gençlerinin seyretmelerini teşvik ederek en ahlaksız, rencide edici hareketleri yaptılar.
- 7 den 70 şine türk halkı bütün bu kabul edilemez ve Birleşmiş Milletler görevlilerinin gözü önünde çereyan eden hadiselerle yıllarca göğüş germiş, Anavatanına inanmış kurtulacağı günü beklemiştir, yıkılmamıştır.
- Gelişmeler sürecinde Rumlar Enosisi (yani Yunanistana ilhak) uzun zaman içerisinde Türkleri yok edecek mi yoksa Yunanistadaki Cunta yönetimi ile

görüş ayrılığına düşen Makariosu (o zamanın Cumhurbaşkanı devirerek ve Türkleri toplu katliama tabi tutarak mı gerçekleştirelim görüşlerinden ikincisi galip çıkmış ve 15 Temmuz 1974 tarihinde EOKA ve Yunan askerlerinin istiarakı ile Darbe girişimine geçilmişti. İkinci Harekat tüm Türklerin katliamı . Harekati olacağının bilgisini alan garantör Devletlerden Türkiye Cumhuriyeti Devletinin bütün uyarılarına kulak tıkayan diğer iki garentör Devletler olan İngiltere ve Yunanistan Türkiyeyi yapamayacak inancı ile yalnız bırakınca 20 Temmuz 1974 tarihinde Türk Toplumunun bağrından çıkmış ve halkımızın tasvib ettiği örgütümüzün (T.M.T.) yönetiminde yıllarca uygulanmakta olan ahlak dışı yok edici saldırılara karşı (Ayvasıl, Atlılar,Sandallar,Köfünye katliamları gibi) başarılı savunmalar yaparak her konuda zayıf olmamıza rağmen (Maddi, silah, nüfus) bize ait topraklarımızı korumuş ve özgürlük ve Barış Müdahalesine katkı koymuş ve Anavatanımız ile Türk Toplumunun toplu katliamlardan kurtularak Devlet kurma aşamasına getirmiş ve özgürce yasama hakkına kavuşturulmuş olduk.

1958 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

MEHMET EMİRCAN ANLATIYOR

(Emekli Albay İsmail Tansu ile söyleşi: Ahmet GÖKSAN. Kıbrıs Mektubu, Mayıs, 1997 Cilt : 10, No: 3, sayfa 29) “ Arı Ekibinin 9 Kasım 1958 günü 2 kayıkla birlikte yaptığı 7. sefer maalesef hazin bir şekilde sonuçlanmıştır. Anamurdan silahları yükleyip yola çıkan kayıklar fırtınaya yakalanmış ve ASAF ELMAS'la HİKMET REZVAN kaybolmuş; şehit olmuşlardı. ”

ASAF ELMAS ve HİKMET REZVAN TMT'nin denize verdiği ilk kahraman şehitlerdir. Asaf Elmas'ın bu seferi 7, Hikmet Rezvan'ın ise 2. seferi idi”.

Yukarıda Ahmet Göksan'ın söylesisinden de anlaşılacağı gibi iki Erenköylü genç olan Nikmet Rezvan ve Asaf Elmas, Anamur'dan Bereket çadırı'na Bereket taşıyan Bereketçiler idi. Bunlar, Runlar duyarsa anlamasın diye konulan kod isimler. Aslen Bereket çadırı silah deposu demek. Bereket; TMT'ye gelen silahlar, Bereketiçi ise silahları getiren şahıslar.

Asaf Elmas ve Hikmet Rezvan Anamur'dan silahları aldılar ve tüm uyarılara rağmen, bir an önce silahları ulaştırmak amacıyla yola çıktılar ve denizde şehit oldular. Halen daha herhangi bir haber yoktur.

GÜNER RIFKI ANLATIYOR

27-28 Ocak 1958 tarihleri Kıbrıs Türk Halkının inanmış olduğu davasında, göstermiş olduğu en büyük direniştir.

27-28 Ocak olaylarına nasıl gelindi.

Türkiye Cumhuriyeti Dış İşleri Bakanı Sn. Zorlu, parlamentoda bir müddet evvel görüştüğü İngiliz Dış İşleri Bakanının kendisine Kıbrıs'ta Taksim çözümü görülebilir dediğini (anlayışını) izah etmiştir.

Bu konuşma, 26 Ocak günü Bozkurt Gazetesi tarafından **İngiltere Kıbrısta Taksimi Kabul etti** diye haber yazdı, yani yanlış aksettirdi.

Bunu duyan Halk Her zaman olduğu gibi ani ve süratle İnönü ve Atatürk meydanında toplandı, doğruyu öğrenmek ve kutlamak için Toplanmıştık. Bu kalabalya bazı aşarı uçlarımız talebeleri de çıkmak istediler K.T.L.'sine kadar gidildi. Dr. Fazıl Küçük Ankara idi. Denктаş bey hadiseyi duyunca koşup geldi. Doğru hadise anlatıldı ve o geçen halkı dağıttı. Ertesi günü 27 Ocak Halk daha da büyük bir kalabalık olarak yine meydana koştu öyleye kadar sloganlar atarak bir aşağı bir yukarı gidip geldi. Polis ve askerler çok büyük hazırlık yapıp önlem aldı. Yine asırı uçlar talebeleride alana çıkmak için faaliyete geçti ve onları da saat 13.00 civarlarında iki koldan erkek lisesi ve kız lisesi olmak üzere alana getirmeye başlandı. İngiliz askerleri bu yürüyüşe engel olmak istedi, ancak talebelerle halk o kadar coşku ki bu yürüyüşü her ne olursa olsun yapılacağı kararlığını ortaya koydu ve ilgililere dayanılmayacağı bildirildi. Ancak İngiliz Askerleride bu yürüyüşü yaptırmamak için kararlı olduklarını bildirdiler, ve polisin önüne silahlı asker ve polislerden Barikat oluşturdular.

Bu duruma dahada kızan halk ve talebeler barikatı aşmak için harekate geçtikleri an halk ve talebelere sert davranmak istemeyen ve müdahde etmeyen polisleri gören İngiliz Askerleri toplanla halkın ve talebelerin üzerine toplanla saldırdılar ve her taraftan göz yaşartıcı Bomba atıldılar. Halka bunları alıp Askerlere geri atıp Barikatı yarmaya muaffak oldular ancak o kadar çok bomba atıldılar ve toplanla saldırdılar ki genç talebeler perisan oldu ve kimisi yere düştü kimisi podinini kaybetti ancak gözlerimle şahit olduğum tekşey kimse yılmadı Bayrakları asla yerlere düşürmediler ve kalkan yan ihaklardan yine askerlere saldırmayı

sürdürdüler ve Dikili taşın etrafından dönüp yürüyüşlerini tamamlamak üzere iken takviye bomba ve silah getirmekte olan bir İngiliz askeri tipi kullanan asker korkusundan olacak telasa kapılıp aracı halkın arasından kaçırmaya çalışırken halkın üzerine sürmüş ve Bozkurt gazetesi binası yakınlarında biri kadın diğeri erkek olan iki vatandaşımızı çiğnemiş ve şehit etmiştir. **İngilizler bize Rumlara 6 ayda attığı göz yaşartıcı bomba sayısı iki saatte atmıştı.** Dağılmak üzere olan Halk bu duruma daha da içerlemiş ve İngiliz askerleri ile araca saldırmış ve zarar vermiştir. Halk artık durmak bilmiyordu. Liderlerin uyarılarına rağmen islogan atmaya devam ederek korkunç bir direniş göstermeye devam etti ve ö.s. İnönü Meydanında olan tork garajını da yakmış oldu. Bunun üzerine İngiliz yönetimi sokağa çıkma yasağı koyduğunu duyurmuştur.

Şehitler: Şerife Mehmet ve Mehmet Ahmet Bongilo

Sloganlar: ya ya ya şa şa şa Dr. Küçük çok yaşa

Ya Taksim ya ölüm,

Ya böleriz ya ölürüz

Bayrağımız kanımız, feda olsun canımız

Akşama doğru halk dağılmıştır, ancak kimse dokağa çıkma yasağına uymamıştır herkes evinin önünde mahallesinde acaba ne olacak araştırması içindeydi.

28 Ocak

Halk sokağa çıkma yasağını tanımadı. İngiliz asker ve zırhlıları, halkı zorluyordu. Halk şehir içinde (surlar içinde) dolaşüyor surlar dışındaki halk (Bende Çağlayan Bölgesinde oturdum) da surlar içinde ne oluyor diye surlara tırmanarak surlar içine giriyordu, geri dönüyordu. Bir ara Kaymaklıdan Halk kalkarak Bayraklarla Karayolları binası yanından İnönü Meydanı na girmek ve şehitlerimiz leyhine isloganlar atıyorlardı. Bir grup genç de Benzinci Zülhayırın istasyonu yanında toplanıp çocuk bahçesinden surlar içerisine girmeye hazırlanıyordu.

Bu esnada Anibal Restorant yanından silahlı İngiliz Askerleri bu gençlere ve Çağlayan Bar önünde olan diğer guruba ateş ettiği görüldü ve Zülhayır Benzin İstasyonunun yanındaki gurutpan bir gençimizin şehit edildiğini gördük. İsmi **İbrahim Ali** orada olan **Mustafa Ahmet** ve **Sermet Kanatlı** isimli arkadaşlarımız gelen bir araç ile bu şehidimizi alıp Hastahaneye götürmek için surlar içine hareket eddiler. Ne yazık ki 2.3 dakika sonra duyduğumuz korkunç yaylım atesi neticesinde surlar üstünde görevli ingiliz askerleri. Bu araca ateş acmış ve araç içerisinde yukarıda isimlerini verdiğim arkadaşlarında şehit edildiklerini, kısa süre sonra öğrendik. Herkesi bir hüznün sarmıştı ne olacak diye lidelerin

(Denktaş, Örek) Hükümet ve Halk arasında mekik dokuyarak çare bulmaya çalıştıkları sık sık görülüyordu. Akşam üzeri herkes evine çekilip ertesi günü beklemeye geçti. Bu arada bir çok İngiliz Askeri araçlarına tahribat yapıldı. Gece geç vakit sokağa çıkma yasağının kaldırıldığını öğrendik.

29 Ocak

Herkes yine sakin bir şekilde saray önünde toplandı şehitlerimiz alındı ve büyük ancak sessiz bir şekilde cenaze töreni yapılarak Lefkoşa mezarlığına defnedildiler ve halk liderlerin uyarılarına uyarak sessiz bir şekilde dağıldı.

27-28 Ocak Direnisi ile Su Mesajlar verilmiş oldu:

- 1- Kıbrıs Konusunda Türk Halkı Saf Dışı edilemeyeceği
- 2- Türk Halkı Kendi Vatanının Rum ve Yunanlılara verilmesine asla müsaade göstermeyeceği gerekirse öleceği.
- 3- İngilizlerin Her zaman olduğu gibi Türklerin dostu olmadığı, Her zaman Türk Halkına çifte standart kullandığı.

1960 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

ŞAKİR MUHTAROĞLU ANLATIYOR

16 Ağustos 1960 yılında Zurih ve Londra antlaşmaları ile Kıbrıs Türkleri ve Rumlarından oluşan Kıbrıs Cumhuriyeti Kurulmuştur.

Bu kurulan Cumhuriyetle % 70' rum % 30 türklerin hakkı olacaktı. Cumhurbaşkanı Rum, yardımcısı Türk olacaktı. Bu şartlarla kurulan Cumhuriyete Türkler dört elle sarılmış ve kendilerini Kıbrıs Anayasasınca tamamen haklardan istifade etmek istemişlerdir. Rumlar ise Kurulan Cumhuriyeti Kıbrısı Yunanistana bağlamak için bir köprü olarak görmekte ve Türklere tanınan anayasal hakları vermekte ve tanımamakla ısrar ediyorlardı. Türklerin lehine olan Anayasal değişikliği yapmak ve Kıbrısı Yunanistana bağlamak amacıyla bir plan hazırlamaya başlamışlardı. Bu planın hazırlayıcısı ise Cumhurbaşkanı olan Makarios idi. Makarios 13 maddeden oluşan ve Türklerin lehine olan bu Anayasa değişikliğini görüşmek üzere Türkiye'ye bir ziyaret yapmış ve bu ziyaret esnasında T.C. yetkililerine Anayasal değişiklik planını imada bulunmuştur. T.C. yetkilileri bu planı kesinlikle red etmiş haberi duyulması üzerine ise o dönemde Ankarada yüksek tahsilde bulunan ve benimde içinde bulunduğum yüzkişilik bir öğrenci gurubu Makaryos'un kaldığı otele yürüyerek protesto edilmiş Geçişgüzerğahı üzerine yerleşen öğrencilerimiz tarafından çürük yumurta ve domates yağmuruna tutulmuştu.

TC yetkililerinden beklenen ilgiyi göremiyen ve Anayasal değişikliği kabul ettiremeyen Makarios Kıbrısı Yunanistana bağlamak için Türkleri topluca katledecek veya göce zorlayacak plan olan Akridas Planını hazırlamış ve 21 Aralık 1963 tarihinde yürürlüğe koymuştur. 21 Aralık 1963 tarihinde Tahtakalede 2 Türkün öldürülmesi olayların başlamasına neden olmuştur. 1963 olaylarının başlaması üzerine Türkiye'de Eğitim ve Öğretimde bulunan öğrencilerin Kıbrısta can, mal namus ve özgürlük mücadelesi veren Türk kardeşlerimize yardımcı olmak düşüncesiyle Mart ayı başından itibaren Ankara yakınlarındaki Zir köyünde kısa süreli askeri eğitime tabi tutularak önceleri küçük balık tekneleri ile gurublar halinde Erenköye çıkarılmaya başlanmıştır. Amaç yurt savunmasına katkıda bulunmak ayrıca Erenköyden Lefkeye kadar uzanan bir tampon bölge yaratarak Anavatan Türkiye ile bağlantı kurmaktır.

İlk kafileye Londradan gelen arkadaşlarda katılmış çok tehlikeli yolculuktan sonra Erenköy'e çıkmıştır. İlk gurup Erenköy köylüleri ile kısa sürede kaynaşarak komuşunun köylerine karşı cephe oluşturulmuş çıkan guruplar çoğaldıkça cephe genişletilerek tampon bölge oluşturulmaya bağlanmıştır.

1964 Mart ayı başında bu çıkarma aralıklara Ağustos ayına kadar sürmüştü. Erenköye çıkarma yapıldığını haber alan Makarios ile o dönemin komutanı Grivas güçlü bir ordu oluşturarak Yunan askerlerinin, gemilerinin ve hatta uçaklarının yardımı ile 6 Ağustos 1964'de Erenköye saldırmışlardır. Büyük kahramanlık örneği verilen Erenköyde 3 gün 3 gece siddetli çatışmalar olmuştur. Cephede Savaşanların çoğunun Üniversite öğrencisi olmasına rağmen büyük bir kahramanlık örneği verilmiştir. Çadırlarda bir bataniye ile geçirilen iki kış mevsimini, 24 kişinin günde paylaştığı bir ekmeği iki yıl boyunca yediğimiş nohut, fasulye, kutu dolması ve kutu barbunyayı unutmak mümkün müdür?

Çetin mücadelelerden ve birçok zorluklardan sonra yüzlerce şehit vererek 20 Temmuz 1974'de Mutlu Barış Harekatı ile Mutlu sona ulaşmıştır. Cumhuriyetimizi kurarak Özgürce yaşamaktayız. Kolay kurulmayan bu Cumhuriyeti korumak, kollamak ve sonsuza kadar yaşatmak, her Türk vatandaşının görevi ve milli ödevidir.

1963 olaylarının başlaması üzerine Türkiye'de Eğitim ve Öğretimde bulunan öğrencilerin Kıbrısta can, mal namus ve özgürlük mücadelesi veren Türk kardeşlerimize yardımcı olmak düşüncesiyle Mart ayı başından itibaren Ankara yakınlarındaki Zir köyünde kısa süreli askeri eğitime tabi tutularak önceleri küçük balık tekneleri ile gurublar halinde Erenköye çıkarılmaya başlanmıştır. Amaç yurt savunmasına katkıda bulunmak ayrıca Erenköyden Lefkeye kadar uzanan bir tampon bölge yaratarak Anavatan Türkiye ile bağlantı kurmaktır.

İlk kafiye Londradan gelen arkadaşlarda katılmış çok tehlikeli yolculuktan sonra Erenköy'e çıkmıştır. İlk gurup Erenköy köylüleri ile kısa sürede kaynaşarak komuşunun köylerine karşı cephe oluşturulmuş çıkan guruplar çoğaldıkça cephe genişletilerek tampon bölge oluşturulmaya bağlanmıştır.

1964 Mart ayı başında bu çıkarma aralıklara Ağustos ayına kadar sürmüştü. Erenköye çıkarma yapıldığını haber alan Makarios ile o dönemin komutanı Girivas güçlü bir ordu oluşturarak Yunan askerlerinin, gemilerinin ve hatta uçaklarının yardımı ile 6 Ağustos 1964'de Erenköye saldırmışlardır. Erenköyde büyük kahramanlık örneği verilen Erenköyde 3 gün 3 gece siddetli çatışmalar olmuştur. Cephede Savaşanların çoğunun Üniversite öğrencisi olmasına rağmen büyük bir kahramanlık örneği verilmiştir. Çadırlarda bir bataniye ile geçirilen iki kış mevsimini, 24 kişinin günde paylaştığı bir ekmeği iki yıl boyunca yediğimiş nohut, fasulye, kutu dolması ve kutu barbunyayı unutmak mümkün müdür.

Bu Cumhuriyet kolay kurulmamıştır. Bu Cumhuriyeti korumak kollamak ve sonsuza dek yaşatmak hepimizin görevi olmalıdır.

BİYOĞRAFYA: Ben Şakir Muhtaroglu olup 1942 yılında Ağırdağ köyünde dünyaya geldim. İlkokulu Ağırdağ İlkokulunda Orta ve Liseyi Lefkoşa'da okudum. Liseyi bitirdikten sonra 2 yıl ara verdikten sonra 1962 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesine kayıt oldum. 1963 olaylarının çıkması üzerine Mayıs 1964'de Erenköye çıktım iki yıl burada kaldıktan sonra geri döndükten sonra Üniversiteye devam ederek 1968 yılında bu Üniversiteden mezun oldum.

Altay Sayıl Bayrak radyosunun Kuruluşunu Anlatıyor:

16 Ağustos 1960'da yapılan Kıbrıs Antlaşmaları gereği, İngilizler adayı terk etmiş ve Kıbrıslı Rum ve Türkler arasında Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştu, ancak bu Cumhuriyetin ömrü kısa oldu, 3 yıl bile dolmadan 21 Aralık 1963 tarihinde Kıbrıslı Rumların ENOSİS'i gerçekleştirmek amacıyla Türklere saldırısı ve bu saldırılar sonucunda onları katletmeleri sonucu Rumlar ve Türkler ayrıldı. Türkler ve Rumlar kendi ayrı bölgelerinde, kendi yönetimlerini kurmuşlar, kendi resmi kuruluşlarını da oluşturmuşlardı. Kurulan Kuruluşların en önemlileri; Polis, Postahane, Maliye, Enformasyon gibi dairelerdi. Bu arada o günler sıcak savaşın olduğu halkın yollardan alınıp kaybolduğu ve birçok kişinin de göçmen duruma düştüğü günlerdi. O güne kadar Kıbrıs'ta ortak olarak kullanılan radyo yayın aracı CBC (Cyprus Broad Custing Cooperation) Rumlarda kalmıştı. Böylelikle Rumlar tüm olayları, propagandaları, çıkarları ve istemleri doğrultusunda yayın olayları, propagandaları, çıkarları ve istemleri doğrultusunda yayın yapıyorlardı. Böylelikle dış dünyada kendilerini kalı göstermek için hertürlü yalana başvuruyorlardı. Rumların bu tutumu karşısında Kıbrıs Türk Lideri (Dr. Fazıl Küçük) bir radyo vericisinin kurulmasının gerekliliğine inandılar. Saldırıların ardından dört gün sonra 25/12/1963 tarihinde topladılar ve akülerle derme çatma bir radyo istasyonu kurdular. Radyo 28 Aralık 1963'de normal yayınına başladı. Radyonun adı ise kurucuları Mücahitler oldukları için " Bayrak, Bayrak, Bayrak-Burası Kıbrıs Türk Mücahidinin sesi" olarak yayına başladı. Önceleri çok dar bir alana yayın yapan radyo, gün geçtik sonra yayın alanını genişletti. Bu radyonun kurulması Kıbrıs Türk Halkı'na büyük sevinç verirken, yapılan yayınlar halkın ve Mücahitlerimizin moralini yükseltirken, dış dünyaya olayları gerçek bir şekilde yansıtıyordu. Kıbrıs Türkü o günlerde çok mağdur durumdaydı. Bayrak Radyosu'nun kurulması ile ve radyodan " Bayrak, Bayrak, Bayrak" seslerinin duyulması Kıbrıs Türk Halkı'nın bütünleşmesini sağladı. Bunun yanında çok kısa sürede zor koşullar altına kurulan radyo, Kıbrıs Türk Halkı'nın gözü ve savunucusu olduğundan ötürü Bayrak Radyosu ta o yıllardan beridir Kıbrıs Türk Halkı'nın gurur kaynağı olmuştur.

Yukarıda anlattığım olay zamanı ben 14 yaşındaydım, büyüklerimizin haber saatinde radyonun başına toplanıp haberleri, yok edilmek üzere olan bir toplum için büyük bir olaydı.

Altay SAYIL
Emekli Polis
Araştırmacı Gazeteci Yazar

1962 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

Güner Rıfkı Anlatıyor:

1955 – 1974 tarihleri arasında anılarım çok ama yaratan Allahıma olan inancım içerisindeki şu hatıramı hiç unutmam:

Birçok görevden sonra (T.M.T. içerisinde) özel görev grubu içerisinde yer altında saklı olan silah ve muhimmetlarımızın zaman zaman bir program dahilinde (Lefkoşa kazası ve köylerinde) silah ve muhimmat çıkarılır biz ekip olarak gider takviye varsa götürür ve mevcutların bakımı ile hep beraber yeniden gömülmeleri bakımını yapıyorduk.

1962 yılı içerisinde bir tarihte akşam üstü saat 17.10'da takviye Mühimmat ile Allah Rahmet eylesin Aşık Tagmen isimli bir arkadaşım ile Yorgoz köyüne hareket ettik (Tepe Başı) Alay köye (Yerolakko) girişimizde polis karakolu önünde bir Rum Polis Barikatı ile karşılaştığımızı gördük. Önümüzde 5-6.araba vardı, Arabalar bir bir yoklanır kimlik tesbiti yapıldı. Kanunen üzerinde veya aracında bir tek mermi bulursa cezası idamdı.Arkadaşım ile aracı o kullanırdı ne yapacağız manasında bir bakiştık " O bana: "Güner, ayaklarının arkasında mermi torbasını olsun pencereden aşağı at belki başka bir yere bakmazlar" dedi Orada önümüzdeki bir veya iki araç salı- verilmiş, biz daha da yakınlaşmıştık. Arkama baktığım zaman işten görevden çıkan şahsi aracı köy yolcu araçları daha da çoğalmıştı. Öyle bir hareket yaptığın zaman mutlak görüleceğini söyleyip içimden " Allahım bizim kurtulmamıza yardım et suçsuz insanların korunması hizmetindeyiz" dediğimi çok iyi hatırlıyorum. Cümle biter bitmez arkamızda araçlar o kadar çok uzadı ki bütün araçlardaki insanların bağışları, korno sesleri polisleri rahatsız ettiki bir anda polislerin önümüzdeki bir araçtan itibaren araçla geçiniz çağrısı ve işareti verdiklerini gördüğümde ve Polis Barikatını geçtiğimizde, sırtımıza bir kova su dökülmüş gibi halimle ilk olarak "Allahım sana şükürler olsun" diyerek rahat bir nefes aldığımı hiç unutamam. Görevimizi yapıp geri evimize döndük.

Gürkan Ahmet Anlatıyor:

1962 yılının bir sonbahar akşamıydı. Baf kasabasının sınır semptlerinden birinde, o günlerin adıyla " Mutallas" kapısında, Ağabeyimle birlikte ucuza kiraladığımız sıcak odamızda oturmuş, ertesi günün ödevlerini yapıyordum. Marangoz çırağı olan Ağabeyim henüz eve gelmemişti.

Sokak kapısının açıldığını işittiğimde Ağabeyimin geldiğini sanmıştım. İçeri girmemişti fakat sokak kapısının içten kilitlendiğini duymuştum yine de aklıma kötü birşey gelmemişti, çünkü gündüzün dut yemişi yemek için yerinden indirdiğim merdiveni tekrar yerine koyduğunun tıkırtısını işitmiştim. Tam o esnada sokak kapısı büyük bir gürültü ile çalınıyor " Mehmet,Mehmet aç kapıyı" diye sesler geliyordu. Mehmet Ağabeyimin adıydı, fakat onun avluda olduğunu sanmıştım. Sokak kapısını açmak ve Ağabeyime bakmak için dışarı çıkar çıkmaz iki kurşun beni yere seriverdi. İşte o zaman aksi birşey olduğunu anlayabilmişim. Vurulduğunu sandım fakat aldirmeden süratle sokak kapısını açmaya koyuldum. Baktım ki karşımda iri yarı silahlı üniformalı iki mücahit rüzgar hızıyla bir avlu mahallini diğeri merdivene tırmanıp çatı mahallini karanlıkta arayıp taramağa başladı. Az önceki konuğumuzun " Rum" olduğunu avluyu tarayan Mücahit'ten öğrenirken o esnada çatıdan bir el ateş geldi. Avludaki Mücahit bana " sen içeri gir ve kilitlen" derken merdivene tırmanıyordu. Ben artık evde oturabilir miydim? Pencere'den çıkıp Ağabeyimin yanına koştum. Ertesi gün Türk Polisi çatıdaki kan izlerini Birleşmiş Milletler Barış Gücü yetkililerine göstererek zabıt tutturuyordu....

1963 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

Mehmet S. Emircan Anlatıyor:

Rum- Yunan ikilisinin Kıbrıslı Türklere karşı başlattığı 21-25 Aralık 1963 kanlı Noel saldırıları günlerinde, Lefkoşa Rum bölgesinde kalan Devlet Hastanesi'ndeki bazı Türk hastalar kurşunlanarak, ameliyat olabilmek için kana ihtiyacı olan hastalara kan verilmeyerek hastalarına gerekli kanı vermek için gelen bazı Türklerin de son damlasına kadar kanları çekilerek "şehit edildikleri" bilinen korku gerçeklerdir.

İşte, Erdemli (Tremeşe) köyünden iki Türkün, ameliyat olabilmek için Devlet Hastanesi'nde yatmakta olan hasta oğul Ahmet Yusuf Pekri ile, oğluna kan vermeye gelen baba Yusuf Pekri (Mahalleli Yusuf uzun Yusuf'un) öyküsü ise şöyle:

Ahmet Yusuf köyünde şehit edilmedi vücudunu kurşunla kabura döndüren EOKA'cı Rumlar, Ahmet'i hasta yattığı Devlet Hastanesi'nden aldılar. Bir polis landroverinde Ayvasıl ovasına götürüp hiç acımadan vurdular. Sonra da delik deşik olan cesedi, bir Rum askeri paltosuna sarıp, Ayvasıl'daki köyün Türklerini gömdükleri Toplu Mezara attılar, Lefkoşa'daki Tekke Bahçesi Şehitliği, Kıbrıs Adasındaki 33 şehitlikten yalnızca biridir. Tekke Bahçesi Şehitliği'nde 155 mezar var. Bunların 44 numaralısında Erdemlili köyünden Ahmet Yusuf Peksi yatıyor. Soyadı yazmıyor bile. Ahmet Yusuf denmiş, geçilmiş. Doğum tarihi, hangi köyden geldiği nerede nasıl şehit edildiği kayıtlara bile işlenmemiş. Defterdeki düşünceler hanesine " bilinmez" manasında yatay bir çizgi çizilmiş.

Erdemlili Uzun Ahmet yani gerçek adıyla Ahmet Pekri aniden hastalandı. 18 Aralık 1963 gecesi Lefkoşa Hastanesinde görevli Türk Doktorlar Pekri'yi görür görmez teşhisi koydular: " Ahmet ameliyat olmalı. Kana ihtiyaç olacak . Köyüne haber gönderilsin. Ahmet'e kim kan verecekse derhal Devlet Hastanesi'ne gelsin" dediler.

Baba Pekri oğluna kan vermek için 19 Aralık gecesi hastaneye geldi. Rum görevli baba Pekri'yi hastaneye almadı. " Yarın gel" dedi. Erdemlili Ahmet Pekri babasının kanıyla ameliyat edilmeyi beklerken, tekmelerle açılan kapıdan 4 Rum girdi. Bu EOKA'cı Rumlar Erdemlili Ahmet Pekri'nin vücudunu kurşunlarla kalbura çevirdiler.

21 Aralık sabahı baba Pekri rum görevliyi görünce sevinir ve oğluna kan verdiğini düşünür. Ameliyathanede Baba Pekri'den şişelerce kan aldılar ve baba Pekri ruhunu teslim etti.

1964 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

Hilmi Işık Anlatıyor

4 yılı Mart ayı başlarındaydı Aydın İlkokulu sıralarında otururken, aaktan gelen bomba sesleri öğretmenin dersini engelleyecek elikteydi. Öğretmen öğrencilerden gerçeği gizlemeğe, panik atmamağa azami gayret gösteriyormuş. Ansızın bir telsiz haberi imiş. “ Okul boşaltılsın; kalabalık oluşturulmasın”! Zil çalmış, baş öğretmen bizi sahada toplayarak şu bilgiyi vermiş. “ Rumlar Baf Türk asabasını ağır bombardımana tutmuş, çok büyük ölçüde hasar, zayıt verilmiş. Türkler evlerinden ve işyerlerinden kovulmuş, terör, açlık ve sarete terkedilmiştir. “ Hazırlıklı olun size de saldırabilirler” diye uyarı ldığımız için sizi evlerinize gönderiyorum. Okulun ne zaman açılacağı elli değil; ailelerinizin yanından ayrılmayınız. Allaha emanet olunuz!” Bomba sesleri devam ediyordu, ancak ne yalan söyleyeyim, Allah bilir en korkudan ziyade biraz alem ve macera olarak bakıyordum olaya. Bomba teriminin ne olduğunun bilincinde değildim tabi ki ! Ta ki iki mücahidimizin başına gelenleri gördüğüm zamana kadar.

Üç beş gün sonra idi; Baf Sancağından gelen bir mesaj’la iki mücahidimizin bilmediğim birşeyleri 40 kilometre uzaklıktaki Baf Sancağına teslim etmek üzere, yaya olarak yola koyulduktan yirmi dört saat sonra acı haberlerini Birleşmiş Milletler askerleri getirmişti. “ Kimliği belli olmayan iki erkek, “Celocara” Rum köyü mevkiinde baltalarla parçalanmış; kimlik tespiti için bilirkişi gerekir” denilmiştir. Bilmediğim birisi, Barış Gücü yetkilileri ile gönderilmiştir, üç saat sonra kahraman mücahitlerimiz parçalar halinde köye getirilmişti. Edep yerleri kesilerek ağızlarına sokulmuş, el ve bacakları birbirleri ile karıştırılmıştı. İşte o an bombaların ne anlama geldiğini ; Rumların Türklere neler yaptıklarını ve daha neler yapabileceklerini daha iyi anlamıştım.

1970 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

ERTAN ERSAN ANLATIYOR:

Ersan, 1970'li yıllarda başından geçen bir olayı şöyle anlattı.

Lefkoşa'da oturan eşimin ailesini ziyaret edip, onların yanında bir ikigün kalmak amacıyla Lefkoşa'ya geldim.

O günler Türk,Rum çatışmalarının en sakin olduğu dönemdi. Hatta, Türk aileleri gidip Rum kesiminde alışveriş bile yapabiliyordu. Bunun yanında müzisyenlerimiz Rum kesimindeki bar ve diskoteklerde müzik yapabiliyorlardı. Ben de o dönemlerde Rum kesimindeki bir diskotekte müzik yapıyordum.

Ben eşimin ailesinin yanında kaldıktan sonra geriye (Larnaka'ya) dönmek için yola çıkmaya hazırlanırken, bacanağım Ali Ağa, Boğaz Sancağına bağlı Bilelle'de mücahitlik görevini yapmaktaydı. Benim izinli olduğum dönemde, görüşme imkanımız olmamıştı, benim izinden geri döneceğim gün bu kez izinli olarak o Lefkoşa'ya geldi, ona dedim ki "madem" izinde buluştuk kalk seninle biraz dolşmaya çikalım. İzinin tadını çıkaralım". Dedim.

O gün akşam üzeri birlikte evden çıktık, İş Bankası'nın yanına geldiğimizde, ona Lokmacı barikatından Rum tarafına geçip, orada biraz eğlenmeyi teklif ettim, " tamam geçelim" dedi. Lokmacı Barikati'nden geçerken orada görevli olan Türk Polisleri bize hiçbirşey sormadılar. Çünkü o dönemde demin de söylediğim gibi Rum tarafına geçmek serbestti. Barikati geçip yaklaşık 200 metre kadar Rum kesiminde ilerledikten sonra Rum Barikatını da gayet rahat bir şekilde geçtik ve orada da bize kimse birşey sormadı.

Rum barikatını da geçip yaklaşık 50 metre geçtikten sonra karşımıza yedi tane silahlı Rum askeri çıktı. Ve bize yanlarına gitmemiz için işaret ettiler, bacanağım gitmek istemedi, ancak ben yanlarına gitmemizde bir problem olmayacağını söyleyip yanlarına gittik. Onlara ne istediklerini sordum, bize "Türkmüsünüz" diye bir soru sordular ve Kimlik Kartımızı görmek istediklerini söylediler. Ben Türk olduğumuzu kabul ettim ama Kimlik Kartımızı göstermeyeceğimizi söyledim. Benim bu tutumum karşısında onlar, Kimlik Kartımızı görmek için ısrar ettiler. Artık yapabileceğimiz başka birşey olmadığı için Kimlik Kartımızı vermek zorunda kaldık. Türk olduğumuzu gördükten sonra "size birşey söyleyeceğiz" diyerek bizi ıssız bir köşeye çektiler. Biz o ıssız yere

ittikten sonra başka bir askerin elindeki sonra başka bir askerin elindeki otomatik silahı gördük ve pusuya düştüğümüzü anladık, ancak yapabilecek birşey yoktu.

Bize Rum tarafına ne yapmaya geldiğimizi sordular, ben de Rum tarafına geçmek serbest değilmi diye sordum ve Rum tarafında bir diskotekte müzik çalışması yaptığımı söyledim, ve hatta Rum tarafında oynanan futbol maçlarını izlemek için sürekli olarak Rum tarafına geçtiğimi söyledim. Ancak bunu kabul etmediler ve içlerinde bulunan Çavuş bizi tutuklaması için yanındaki askerlere emir verdi.

Askerlerden birtanesi beni kolumdan tuttu, öteki de arkamdan saçlarıma yapıştı bu esnada karşımda duran asker bir anda yüzüme üçdört tane yumruk vurdu. Ağzımdan kan geldiğini farkettim. Onlar vurmaya devam edince bu kez acıdan bağırmaya başladım. Tüm bunlar olurken ben, bacanağıma ne yaptıklarının farkında değildim. Çünkü tüm bunlar olurken elinde otomatik silahla duran asker de silahını kurup benim üzerime doğru yöneltti ve yapacağım herhangi bir harekette beni vuracağını belli etti. Bir ara bana vurmakta vazgeçip benimle konuşmaya başladılar. Ancak onlar konuşurken içlerinden birtanesi ayağındaki botlarla ayağıma vurmaya başladı. Onların bir anlık dalgınlığından yararlanıp ani bir çıkışla koşmaya başladım. Ben koşarken içlerinden üç tanesinin koşarak beni takip ettiğini farketim ancak beni yakalayamadan, ilk girişteki Rum barikatını da geçerken, bacanağım aklıma geldi. Arkama dönüp baktığımda benim o ilk çıkışımda bacanağım da onlara saldırıp koşarak kaçmaya başladığını gördüm. Rum barikatından kurtulup Türk Polislerinin olduğu barikata geldiğimizde elimi başıma götürüp kontrol ettim, başım çok ağrıyordu ve yer yer saçlarımın sökülüş olduğunu farkettim, bu olaydan sonra beni hemen hastahaneye götürdüler ve vücudumun çeşitli yerlerindeki berelenmelerden dolayı on sekiz gün müşahade altına alındım.

Bu anımı ve Rumlardan çektiklerimizi hiç unutmayacağım.

Ertan ERSAN
Şehit Aileleri ve Malül Gaziler
Derneği Genel Başkanı
Lefkoşa

1973 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

Fikriye Emin Anlatıyor

1973 yılının bir sonbahar akşamıydı. Baf kasabasının sınır semptlerinden birinde, o günlerin adıyla “ Mutallas” kapısında, Ağabeyimle birlikte ucuza kiraladığımız sıcak odamızda oturmuş, ertesi günün ödevlerini yapıyordum. Marangoz çırağı olan Ağabeyim henüz eve gelmemişti.

Sokak kapısının açıldığını işittiğimde Ağabeyimin geldiğini sanmıştım. İçeri girmemişti fakat sokak kapısının içten kilitlendiğini duymuştum yine de aklıma kötü birşey gelmemişti, çünkü gündüzün dut yemişi yemek için yerinden indirdiğim merdiveni tekrar yerine koyduğunun tıkırtısını işitmiştim. Tam o esnada sokak kapısı büyük bir gürültü ile çalınıyor “ Mehmet,Mehmet aç kapıyı” diye sesler geliyordu. Mehmet Ağabeyimin adıydı, fakat onun avluda olduğunu sanmıştım. Sokak kapısını açmak ve Ağabeyime bakmak için dışarı çıkar çıkmaz iki kurşun beni yere seriverdi. İşte o zaman aksi birşey olduğunu anlayabilmişim. Vurulduğunu sandım fakat aldırmadan süratle sokak kapısını açmaya koyuldum. Baktım ki karşımda iri yarı silahlı üniformalı iki mücahit rüzgar hızıyla bir avlu mahallini diğeri merdivene tırmanıp çatı mahallini karanlıkta arayıp taramağa başladı. Az önceki konuğumuzun “ Rum” olduğunu avluyu tarayan Mücahit’ten öğrenirken o esnada çatıdan bir el ateş geldi. Avludaki Mücahit bana “ sen içeri gir ve kilitlen” derken merdivene tırmanıyordu. Ben artık evde oturabilir miydim? Pencere’den çıkıp Ağabeyimin yanına koştum. Ertesi gün Türk Polisi çatıdaki kan izlerini Birleşmiş Milletler Barış Gücü yetkililerine göstererek zabıt tutturuyordu....

1974 Yılında Yaşanan Canlı Olaylar

- 20 Temmuz Mutlu Barış Harekatı tarihinde Çağlayan Bölgesinde görevde idim. Hatırladığım kadarı ile Barış Harekatından üç dört gün sonra Yenikapı Bölgesinde Gençlik Gücü Spor Kulübü yanındaki Magosa çıkış kapısı Bölgesinde devriye de idim. İki Bölge arasında atışlar sürekli devam ediyordu, ama dört yol ortasına geldiğim zaman Rum kesiminden bize doğru hızlı bir aracın geldiğini Rum tarafının çok şiddetli ve yoğun atışları anında gördüm ileri mevzilerimizde ateş açtığını fark ettim iki ateş arasında çok eski ön kapıları öne açılan içi insan dolu bir aracın geçip tam ikinci menzilerimizin yani Gençlik Gücü Kulübü önündeki hırsar duvarlarının önünde duran araçtan Türküz diye seslenerek aşağıya atlamalarını yeri seçte yaparak toprağı nasıl öptüklerini özgürlüğe kavuşturan tanrıya "Allahım sana şükürler olsun" diyerek nasıl dua ettikleri gözlerimin önünden hiç gitmiyor.
- Yıllarca Halkım ve Mücahitlerimle beraber cefa çeken bir Mücahit Komutanı olarak 20 Temmuz 1974 Mutlu Barış Harekatı başlangıcı olan 05.10'da jetlerimizin korkunç sesleri ile üzerimizden uçuşları ve Rum mevzilerine vuruş sortileri arasında havadan çiçekler gibi bir bulut kümesi gibi Mehmetciklerimizin helikopterlerden atlayışlarını ve paraşütlerin açılarak yere süzöldüklerini gördüğüm anı hiç amma hiç unutamam.
- On bir yıl tasarruf maksadı ile bir tek merminin hesabı içerisinde devamlı ateş üstünlüğü ile bizi başkî altında tutan Rum palikaryalarının, emir gereği Barış Harekatının başlangıcı 05.5'de Mücahitlerimizin ateşi karşısında yarı çıplak mevzilerinden kaçışları hiç gözümün önünden gitmiyor.
- Ağustos 1974 içerisinde ateşkeş uygulaması var iken Çağlayan Bölgesi Kaymaklı yolu karşısında Bakkal Menteş Beyin torunu yine Bakkal olan Ahmet Menteşin 12 yaşlarındaki oğlan çocuğı daima tenbih etmemize rağmen çocuk olması kötülük düşünmemesi ile Barikat yanında olan evlerinin önüne, Rum mevzisinin karşısında yola çıktığı an Gaddar Rum Palikaryalarının açtığı ateş ile öldürölmesini hala hazmedemiyorum.

Özden Yener Anlatıyor:

Yıllarca halkım ve mücahitlerimle beraber cefa çeken bir mücahit komutanı olarak 20 Temmuz 1974 Mutlu Barış Harekatı başlangıcı olan 05.10'da jetlerimizin korkunç sesleri ile üzerimizden uçuşları ve Rum mevzilerine vuruş sortileri arasında havadan çiçekler gibi, bir bulut kümesi gibi, Mehmetçiklerimizin helikopterlerden atlayışlarını ve paraşütlerin açılarak yere süzöldüklerini gördüğüm anı hiç ama hiç unutmam.

On bir yıl tasarruf maksadı, ile bir tek merminin hesabı içerisinde devamlı ateş üstünlüğü ile bizi baskı altında tutan Rum palıkaryalarının, emir gereği Barış Harekatının başlangıcı 05.05'de mücahitlerimizin ateşi karşısında yarı çıplak mevzilerinden kaçışları hiç gözümün önünden gitmiyor.

Ağustos 1974 içerisinde ateşkeş uygulaması var iken Çağlayan Bölgesi Kaymaklı yolu karşısında Bakkal Menteş Beyin torunu yine Bakkal olan Ahmet Menteş'in 12 yaşlarındaki oğlan çocuğu daima tenbih etmemize rağmen, çocuk olması, kötülük düşünmemesi ile Barikat yanında olan evlerinin önüne, Rum mevzisinin karşısında yola çıktığı an Gaddar Rum Palıkaryalarının açtığı ateş ile öldürülmesini hala hazmedemiyorum.

Mehmet Erki Anlatıyor:

Biz 20 Temmuz 1974 sabahı, Türkiye'den çıkarma için gemiyle adaya geldik. Rumlar 5 Parmak dağlarında mükemmel mevzilenmiş, gemiden çıkan askerlere ateş ediyorlardı. Türk askeri ilerliyordu. Türk askerleri 5 Parmak dağlarına çıkmaya başlayınca Rum askerleri kaçmaya başladı. Benim yanımda daha 40 günlük yeni evli bir arkadaşım vardı. Rumlar hem kaçıyor, hem de ateş ediyorlardı ve işte bu sırada arkadaşım ayağından vuruldu ve kan kaybından kucağımda öldü. "Kurtarın Beni" şeklindeki yalvarmaları halen kulağımdadır.

Kezban Erki Anlatıyor:

1974 yılı Barış Harekatında biz Akıncılarda idik. Gece Rumlar bize saldırı yapacaktı. Türk askeri Lefkoşa'ya yaklaştı için yani Lefkoşa'ya desteğe gittikleri için Rum'lar Akıncılar'a saldıramadılar. Ama "Goçi" denilen köyü bastılar. Goçi köyünün halkı bütün gece akın akın, çıplak bir şekilde Akıncılar'a geldi. Sınırları geçerek Akıncılara geldiler, 3. gün Türk uçakları Adaya gelip bütün Rum sınırlarını bombaladılar ve bize Lefkoşa'ya gitmemiz için yol açtılar, Akıncılar'dan Lefkoşa'ya gittik. Rumlar bütün gece Akıncılar köyünü silahla daralıyorlardı. O gün Türk askeri geldiğinde halkın sevinci görülmeye değerdi. Askerler bile sevinçten mevzilerini bırakıp silahlarını, sallamaya başlamışlardı. Halbuki bu hareket yanlıştı. O uçaklar Rum uçağı da olabilirdi ve mevzinin yerini öğrenebilirlerdi. Gelen Türk uçakları Lefkoşa'ya yol açmasaydı hepimiz esir olacaktık. Gelen uçaklar 3 kere tur atmışlardı. Birisi eksoz patlatınca herkes bomba atıldı sanıp kaçmaya başlamıştı.

Ahmet Hüseyin Anlatıyor:

1974 yılında Aydın İlkokulu sıralarında otururken, uzaktan gelen bomba sesleri öğretmenin dersini engelleyecek nitelikteydi. Öğretmen öğrencilerden gerçeği gizlemeğe, panik yaratmamağa azami gayret gösteriyormuş. Ansızın bir telsiz haberi gelmiş. "Okul boşaltılsın; kalabalık oluşturulmasın"! Zil çalmış, baş öğretmen bizi sahada toplayarak şu bilgiyi vermiş. "Rumlar Baf Türk Kasabasını ağır bombardımana tutmuş, çok büyük ölçüde hasar, zayıat verilmiş. Türkler evlerinden ve işyerlerinden kovulmuş, terör, açlık ve esarete terk edilmiştir. "Hazırlıklı olun size de saldırabilirler" diye uyarı aldığımız için sizi evlerinize gönderiyorum. Okulun ne zaman açılacağı belli değil; ailelerinizin yanından ayrılmayınız. Allaha emanet olunuz!" Bomba sesleri devam ediyordu, ancak ne yalan söyleyeyim, Allah bilir ben korkudan ziyade biraz alem ve macera olarak bakıyordum olaya. Bomba teriminin ne olduğunun bilincinde değildim tabi ki ! Ta ki iki mücahidimizin başına gelenleri gördüğüm zamana kadar.

Üç beş gün sonra idi; Baf Sancağından gelen bir mesaj'la iki mücahidimizin bilmediğim birşeyleri 40 kilometre uzaklıktaki Baf Sancağına teslim etmek üzere, yaya olarak yola koyulduktan yirmi dört saat sonra acı haberlerini Birleşmiş Milletler askerleri getirmişti. "Kimliği belli olmayan iki erkek, "Celocara" Rum köyü mevkiinde baltalarla parçalanmış; kimlik tespiti için bilirkişi gerekir" denilmiştir. Bilmediğim birisi, Barış Gücü yetkilileri ile gönderilmiştir, üç saat sonra kahraman mücahitlerimiz parçalar halinde köye getirilmişti. Edep yerleri kesilerek ağızlarına sokulmuş, el ve bacakları birbirleri ile karıştırılmıştı. İşte o an bombaların ne anlama geldiğini ; Rumların Türklere neler yaptıklarını ve daha neler yapabileceklerini daha iyi anlamıştım.

Sevgi Artemel anlatıyor:

15 Temmuz 1974 yılında Makarios'a büyük bir darbe yapılmıştı. Bizim Küçük Kaymaklı'daki evimizin arkasında Rum askerleri, önünde Türk askerleri vardı. Evimiz Yeşil Hatta idi. (Yeşil Hat: Rumla Türk'ün arasında) Bütün gece can korkusuyla hiç uyumamıştık. Yanımda sadece iki kızım vardı. Biri onbir diğeride altı yaşındaydı. Eşim sivil mücahit komutanıydı ve göreve çağırılmıştı. O akşam yalnızdık. Rumlar devamlı silah atuyorlardı. Silah seslerinden çocuklarım çok korkmuştu ve " anne Rumlar, bizi öldürecek, çok korkuyoruz, ölmek istemiyoruz" diyerek, boynuma sarılıp ağlıyorlardı. Onları nasıl sakinleştireceğimi şaşıırıyordum. Beş gün boyunca, komşularla birlikte bir evde toplanıp, orada kaldık, evden dışarıya hiç çıkmadık. Kocalarımız cephede vatan için savaşıyordu. Evde sadece kadınlar ve çocuklar vardı. 20 Temmuz 1974 sabahı saat 2:00 de eşim eve geldi ve evlerin üzerine Türk bayrakları çekerek " hazırlanın, Türk askeri çıkarma yapıyor" dedi. O anda duyduğum sevinci, gökyüzünden inen paraşütleri ömrüm boyunca hiç unutmayacağım.

Türk askerleri adaya barış için gelmişti. Fakat karşısında saldıran bir Rum ordusuyla karşılaştı. Bu nedenle Türk askerleri, adaya geldikleri ilk gün çıkarma yapamadılar. Ve biz can güvenliğimiz için Hamitköy'e tarlaların içinden kaçmaya başladık. Arkamızdan Rumlar ateş ediyorlardı. Mermiler sağımıza, solumuza düşüyordu. Ekinler mermilerden cızcız yanıyordu. Ben, bir elinde iki çocuğum, bir elinde komşumuz Emine Nineyi Hamitköy'e taşıdım. Yaya olarak bir saata süren Küçük Kaymaklı-Hamitköy yolunu onbeş dakikada çocuklarım ve Emine Nineyle gittim. Giderken bir çok insan düşse kalka, mermiler arasında koşuyordu. Koşarken hepimiz Allah'a çok yalvardık. Allahımızın büyük kuvvetiyle Hamitköy'e sağsalım, hiçbirimize mermi isabet etmeden vardık.

Mermiler altında Hamitköy'e kaçışımızı ve Türk askerlerinin adaya gelişini, hayatım boyunca unutmayacağım. Çok şükür olsun Rumların zulmlerinden kurtulduk. Bir daha geriye dönüp aynı olayları yaşamamak için Rumlarla barış olmasını istemiyorum.

Sevgi ARTEMEL
Ev Hanımı
Lefkoşa

Özdemir Özkurtuluş Anlatıyor:

15 Temmuz 1974 'de 18 yaşında Liseyi yeni bitirmiş bir gençtim. Aydın'dan Piskopu köyüne üzüm toplamaya gitmiştik. Öğle üzeri Makarios'un (sözde Cumhurbaşkanı) darbe ile öldürüldüğü haberi alındı. Şirket hemen işi durdurup işçileri evlerine gönderdi bizim otobüs köyümüz Aydın'a gidebilmek için bir saatlik yolu tam dört saatte gidebildik, tüm yollar silahlı sivil ve askeri birliklerle dolup taşıyordu.

16 Temmuz'da köyümüz giriş barikatında savunma mevzilerimizi hazırlanmaya başladık, bir-iki saat sonra Birleşmiş Milletler (UN) gelip bizi engellemeye kalkıştı. Tabi ki kovduk çünkü orası bizim topraklarımız bizim bölgemizdi, kimse karışamazdı.

20 Temmuz 1974 Cumartesi sabah saat 04.00 sularıydı. Kendi yaptığım mevzide şafak sökümünü seyreder sabah radyolarının açılışını beklerdim. Bir de ne duyayım. Türk Askeri Kıbrıs'ta ! Mutlu Barış Harekatı'na 8-10 saat sevindik, coştuk haykırdık bayram ettik, Allah'a şükrettik. Öğle üzeriydi adeta gökten yağar gibi düşen havan topları bizi sevinç sarhoşluğundan cehennem azabına çevirdi. Cehennem ateşi yarım saat sürdü, sonra ansızın keşilmişti, meğer U.N. askerinin elçi olarak bize mesaj iletmesi için top atışı kesilmişti. U.N. askerleri ile tercümanlık işlerini de ben yürütüyordum. Askerlerin birisi daha önce mevzi kazmamızı engellemek isteyendi. Bize Rumlara teslim olmamızı önermişti. Ben hiç beklememiştim Mücahit Komutanının yanıtını! Hemen "Tomson" marka otomatik tüfeğini üzerlerine çevirdim ve bir daha gelmemelerini aksi halde kendilerini şikayet edeceğimi söyledim. Kendimi güçlü hissediyordum, çünkü Ankarayı kendime yakın hissediyordum. Türk askerinin kokusu burnuma kadar geliyordu. Bir – iki saat moladan sonra Rum çapurlar tekrar saldırdı ama bu sefer onları Baftan dönen Türk jetleri susturdu. Birkaç manevra ile, daha atış bile yapmadan çil yavrusu gibi dağıldılar!...

14 Ağustos 1974. II Harekat başlamıştı, fakat bundan önce bizim teslim olmamız için üç kez " teslim ol" mesajlarına sert yanıt vermiştim.

II. Harekat başlarken tekrar saldırma fırsatını buldular, iki gün dayanabildik. Yanımdaki öğretmen havan bombasıyla parçalara ayrıldı. Şehit olmuştu Osman Ahmet İlkokul öğretmeni. Diğer cephede Savaş arkadaşım kurşunu tam alnından yemiştir. Halil arkadaşım şarapmel parçaları ile iki gözünü birden kaybetti Hüseyin bey, Zeli Salih öğretmen, Elmaz Çavuş diğer şehitlerimizdi. Fakat Rum palikanalarının gözü bendeydi. Çünkü komutanları EOKACI " Stefany" benim direndiğimi UN askerlerinden öğrenmişti. Didik didik köyü aradılar. Tüm halkı iskenceyle İlkokul avlusuna topladılar. Fakat aralarında ben yoktum: bu sefer kadınlara yöeldiler!... Tabii ben boş durur muydum? Köy düşerkenden hemen yanı başımdaki Türk Köyü olan Dağaşana geçtim ve durumumuzu onlarla birlikte Lefkoşa'ya Bayraktarlığa bildirmek istedim, Oradaki telsis de etkisiz kalmıştı. Tam o esnada iki " Land-rover" UN askeri gelmez mi? Teslim olmamızı istediler. 16 Ağustos saat 14.00 sularıydı. Onlara şartlı teslim olacağımızı, zorluk çıkarmayacağımızı söyledim. Hemen şartımı sordular " Önce gidip Aydın Köyünün ırzını, canını

amusunu ve güvenliğini Birleşmiş Milletler Savaş Esirleri Evrensel Beyannamesi'ne göre koruyacak, sonra gelip bizden Dağaşan köyünün teslimini isteyecekti. Bunu derhal Rumlarla kendi yetkililerine teslim ettiler ve iki Land-rover Aydın köyüne doğru yola çıktı. İki Land-rover Aydın köyüne gidene kadar telsizle başka istikametten üç zıhlı ve birkaç jeep daha Aydın köyüne ulaşır sivil halkı Rum Palikarların elinden teslim aldı. Rum askerini köyden çıkartıp sadece Rum Polisinin giriş-çıkısına izin verdi Köyde daimi kamp kurup, güvenliğini alabildiğince korumağa çalıştı!...

Saat 19.00 sularıydı. Baktık ki aynı iki Land-rover Dağaşana geri dönmez mi? Biz de o esnada ateşkesin olduğunu yetkililerle konuşup yeni strateji hedefler belirliyorduk, U.N. askeri sözümüzü yerine getirmemizi istedi. Yani köyü Rumlara teslim etmeyi. Hiç olur mu bu? Ateşkes her iki tarafca imzalandıktan sonra, köyümüz teslim edilirmi? Ateşkesi canla başla bekleyen Rumların bu ateşkesi ihlal etmeleri ve üzerimize saldırımları kolay mıydı? Tabi Dağaşan köyü Troroş dağının eteğinde bir Türk köyü. Diğer eteğindeki Lefke kasabasında cirit atan Türk Tanklarının namluları üzerimize çevrilse görülecek kadar yakında. Bu gerçekleri U.N. yetkililerine büyük bir cesaret ve kararlılıkla anlattım ve "ateşkes" esnasındaki görevlerini hatırlattım. Gidiş o gidişti, bir daha geri gelmediler.

Özgür Bölgeye Hareket

Ağustos, Eylül geçti, Ekim gelmişti. Başta da dedim ya, Liseyi o yaz bitirmiş, Üniversite sınavlarına katılmışım. Radyodan Üniversiteyi kazandığımı isittim. Zaten artık ne U.N. askeri, ne Rum Palikarnaları Dağaşan köyünü taciz edemezdi! Kararımı verdim ve Özgür Bölgeye çıkış için yola koyuldum. Köy yetkilileri ile istişare ederek muhtelif plan ve güzergahları kodlayıp şifreledik. Benden Bayrak Radyo'sundan isteyecekleri sifreye göre kodları çözecekler Özgür Bölgeye salım, emniyetli, gizli yolu öğrenmiş olacaktı. Öyle oldu. Yaklaşık 40 km'lik yolu iki gece bir günde aşır Lefke, Karadağ Bölgesi'ne çıkmağa muvaffak oldum. Tabi en şiddetli çarpışmalardan birini de tam o esnada yani sınır üstünde Türk Askeri ile Rum- Yunan askeri arasında kaldığım an yaşadım. Pisi pisine gidiyorduk sekiz kişilik kabileme birlikte. Rum bizi Türk askeri sandı, ateş altına aldı; Türk bizi Rum sandı ateş altına aldı. Biz de iki ateş arasında çapraz ateşte kalıverdik.

Nihayet üzerimizdeki elbiselerden kırmızı-beyaz, bayrağa benzer flama yapıp Türk askerine sallayınca bizim Türk olabileceğimizi veya teslim olmak istediğimizi anlayıverdi.

O akşam Türk askerinin komutanı ile yemiş olduğumuz yemek hayatımın en tatlı en huzurlu en mükemmel yemeğiydi. Özgür bölgede, özgürlük yemeğiydi.

DİZİN

KİŞİ İSİMLERİ:

Ahmet Göksan:syf. 6
Ahmet Menteş:syf.28
Ahmet Yusuf Pekri:syf.19
Ali Ağa:syf.23
Asaf Elmas:syf. 6
Aşık Teğmen:syf.16
Dr. Fazıl Küçük:syf. 7,14
Elmaz Çavuş:syf.34
Emine Nine:syf.28
Grivas:syf. 12
Halil:syf.34
Hikmet Rezuan:syf. 6
Hüseyin Bey:syf.34
İbrahim Ali:syf.8
Makarios:syf. 3,12,33,34
Mehmet Ahmet Bongilo:syf. 8
Mehmet:syf.26
Savaş:syf.34
Şerife Mehmet:syf. 8
Şermet Kanatlı:syf. 8
Yusuf Rekri:syf.19
Zeki Salih Öğretmen:syf.34

DİZİN

YER İSİMLERİ:

Akıncılar:syf.31
Alayköy:syf.16
Anamur:syf.6
Ankara:syf.7
Aydın:syf.34,35
Baf:syf.21,26
Celocaia:syf.21
Çağlayan Bölgesi:syf.8,28,32
Erdemli:syf.19
Erenköy:syf.6,11,12
Goçi:syf.31
Hamitköy:syf.33
İngiltere:syf.3,7
İnönü Meydanı:syf.8
Kıbrıs:1,7,12
Küçük Kaymaklı:syf.28,33
Larnaka:syf.23
Lefke:syf.11,12,35
Lefkoşa:syf.19,23,34
Londra:syf.2,11
Magosa:syf.28,32
Tahtakale:syf.11
Tepe Başı:syf.17
Türkiye:syf.3,7,11,30
Yunanistan:syf.1,3,11
Zir:syf.12
Zürih:syf.2,11

İngiltereye Kıbrıs hakkında yeni bir Nota verdi bozgunculuğunda devam ediyor caniyeye dayanan bir hal çaresi bulmalıdır

ne her-
egmak-
Kıbrıs
gillere
engi bir
idare
ziyade
olmektir
hazır-
ttaa ka-
tadır.
haberle-
ve
arlanmı-
stikil i-
virmek
de Vall
ettirmek
erleri ve
rında de-
tadır.

Kıbrıs Türk cematinin me-
uliyeti şecirleri, Türk hilof-
metinin açıldığını Kıbrıs aly-
setinden ada Türklerin hiç
bir suretle ayırmıyacaklarını
ada vailine müteddidi defa-
lar bildiriyor bulundukları yer-
Bu tubarla, adadaki Sir
Hugh bükmetti, Kıbrıs Türk

nü anavatanından aldığı diraktir
terci daima şaık kalacağına ka-
ti surette emin olmalıdır.
Bizleri ne İngilizlerin semeler
den beri yakalayacağını ted-
leği Eoka teşkilatı de dahil,
Nig bir kuvvet anacımından
döndüremeyecektir.

İngilizler, adada bir anarşi
havası ydratmak isterlerse,
Türk marafiklerini Türk canı
terkil ve daha birçok dini ma-
bat olarak sayılan millesetle-
ri ciddi surette uzarlı Kıbrıs
almalı ve horlanğıt cematiar
ararı bir çarşımına mami ol-
malıdır.

Marasta iki İngiliz askeri öldürüldü

ANORTOSIS KULÜBÜNDE BULUNAN MUHİM-
MATLE BOMBALANDI OLDUKLARI YERDE
FATLATILDI

Dün sabahleyin saat 0.25 de
Marasta Erişir ağıtağında bazı
müchul ahalih, gahireler arda-
dan gıltice iki İngiliz askerin
vürarak öldürülmüştür. İsimle-
ri, jante bükletimiyen İngiliz
askerleri, ağı veriş mükendyile
bul anaktı. No. 75 deid, yım
dükletimiyen gıltice ökre İken
müchul şahısları, tocuvaleri-
na uğramışlardır.

Müchul şahıslar, her iki İngi-
lize de aynı zamanında olmak
üzere atay gıltimiyer, Birinci
İngiliz askerden, k harşın ye-
vıyaz, tedbirçivlini kitayetelid
(Devamı Dördüncü Sayfada)

Kıbrıs melesi İngiliz Parlamentosunda

GAITSKELL ÇOK MUHİM BİR MEVZUA
TEMAS ETTİ

London 8 (Bozay) Bugünkü
Parlamento toyların anasini-
da İngiliz Bayvekil Harold
Macmillan Kıbrıs mevzusunda
Türkiye Bayvekil Adnan Men-
deresi ile Yunanistan Bayvekil
Karamanlis arasında yapılan
muhaberatı ek olarak, Kıbrısın
İstikbalini müzakere, emek
makadilya teklif edili. Uçlı
Konferans masal ve nerede ya-
pılacağı hakkında bazı teklif-
lerde bulunduğunu açıklamış-
tır.

Daha sonra Kıbrıs mevzuu-
dan sorulan suallere cevaplandı-
ran İngiliz Bayvekil, bir Top-
partli mebusun nihai ve adil
bir hal çaresinin bulunabilme-
mesi için İngiliz Hükümetiyle
Kıbrıslılar arasında direkt gö-
rüşmelere girişilmesi ilamı ge-
digi sekhindeki soruuna cevap-
ben demektir ki, cılıftın mebus-
lar gibi ben de bu meseleyi mu-
vafaklıyettii bir sonuca bağla-
mayı arzulamaktayım. Umit e-

nlm ki eger bunu iyice kavrar-
sak, verimli gelişmelerin kay-
dedilmesi bakımından büyük
bir gansa sahip olacağız.
Daha sonra başka bir İngi-
mebusu duvarlara yaslan yan-
lanan sonuca gışınkekti. Kınıl,
(Devamı Dördüncü Sayfada)

HALEFKAYASINDAKİ ERMENİ MANASTIRIN DA YANGIN

Geçen gece saat 8 sularında
Beş Parmak Sıra, Dağlarında
Halefkaya diye bilinen bölge-
deki Ermeni Manastırında yan-
gın çıkmıştır. Kıs zamanda bu
yığın yangın civardaki cam or-
manına da sırayet etmiştir. Te-
legraf ocağının 80 dönümü
Manastır ve sadece 8 dönümü
de Hükümette aittir.

Yangın, vaktinde gürültülü
ve civardaki askerler derhal va-
zifeye çağırılmıştır. Bazı sivil
halkın da yardımlarıyla yangın
bir kaç saat içinde kontrol alın-
mış olmaktadır.

Yangının, fena niyetle ve
kasti çıkardığından şüphle-
edilmektedir.

Dün uğrunda bir otomobil kazası neticesinde pehit olan
kardesimisi 20 yaşında AHMET SADIK.

Millet ve cemaat uğrunda her türlü mücadeleye titremeden
atılan kardeslerimizden GÜNER ALI RIFKI,
Ölüm teşhikeshini atılmış ve bugün kendi evinde bir
nekalet müddeti geçirmektedir.

Halk, Türklerin haklarının korunmasını talep ediyor

BİR POLİS ÇAVUŞUMUZ, RUMLARIN CİDDİ
TAARRUZUNA MARUZ KALDI

Dün gece saat 10.45 raddele görecük sola sapmışın da yine
rında Lefkoşa'nın Magusa ka-
pasına doğru hıyar boyunca i-
lerlemekte olan ve bir Türk po-
liis çavuşu tarafından sürüklen-
te bulunan bir otomobil, Magu-
sa kapısı civarındaki bir rum
kulübünde toplanmış bulunan
beyyüz kaftar sumun tecavüzü-
ne maruz kalmış ve çavuş ka-
pını kurtarmak için darbe kece-
bilmştir.

Aldığımız malümata göre,
polis çavuşunun altırmak oldu-
ğu otomobil, mezkûr rum ku-
lübü civarına yaklaştığında taş
fırmaya başlamış, otomobilin
camları kırılmış ve halta oto-
mobiline halditmemişler, Ca-

Lefkoşa hastahanesinden üç mahkûm kaçtı

BUNLARDAN İKİSİ ŞAHİSLARI TEVKİF
KANUNLARI MUCİBİNCE TUTULMAYDI

Dün ruimen ağıklandığına gö-
re Lefkoşa Genel Hastahanesinin
den geçen gece, üç mahkûm ri-
rar etmişler. Bunlardan ikisi
Gülden Teyfik Komşuları tah-
tında mevkut tutulmakta diğ-
er üç mahkûm, cesari gıltimiyer
olun bir mahkûmdur.

Kaçakların, hastahaneyle te-
davî mukavvatu için vevkedil-
dikleri öğrenilmiştir. Nasil kaç-
tıkları ise henüz öğrenilmemiş
(Devamı Dördüncü Sayfada)

MENİKU'DA BİR RUM
ÖLDÜRÜLDÜ

Geçen gece Lefkoşa kazasının
bağı Menku köyünde mahkûl
ve alihali iki mechul gahis, 20
yaşındaki Stavros İfaki, Mihali
olduğundan gıltimiyer bir ge-
bisi ellerindeki alihahire vura-
rak öldürmüşlerdir.

Mütevazilerin mekinele tu-
fek kullandığı öğrenilmiştir.
Cinayetin hangi nişanlara
başvurdu halditmemişler, Ca-

SIR JOHN HARDING KIBRIS MESELESİNE TEMAS ETTİ

Babik Kıbrıs Valisi Sir John
Harding, bu gece, Kıbrıs me-
slesine temas ederek, adadaki
Böslorine devam eden İle

Lat Pakrı Kıbrıs isini ön plana aldı

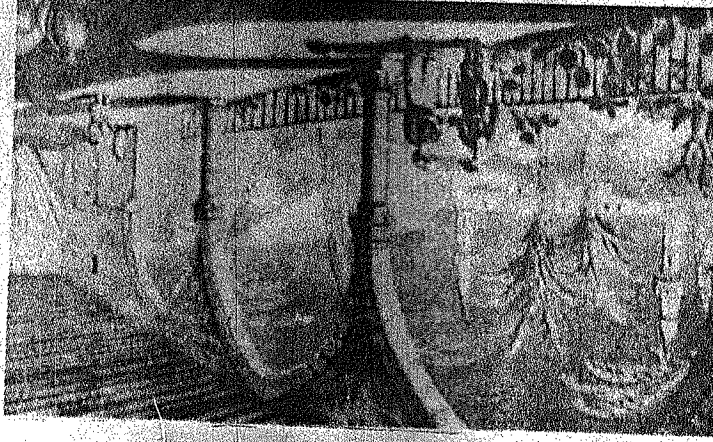
AID LUBNANA VASIL OLDU

aid, Bayvekilimiz Çok Sayın
Adnan Menderesi ile birçok gö-
rüşmelerde bulunmuştu. Bu gö-
rüşmelerde aralarında Lubnan
hükümetleri de dahil birçok Öze-
Doğu meseleleri gürültülmüştü.
Bu arada Kıbrıs meselesinin de
planda tutulduğu haber veril-
mektedir.
Diğer taraftan Bayvekil Nu-
ri El Said, yakında Kral Faysal

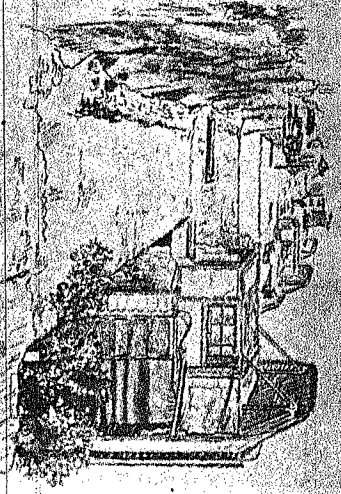
a: Kuzey Kıbrıs'ın bu sahili kasabası her dönemde gelişimini sürdürmüştür.
(Tahia oyma, Illustrated London News, 1878)

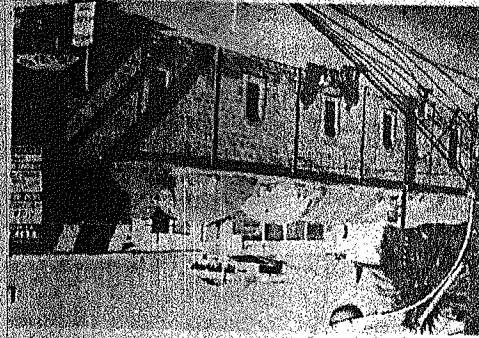
Lefkoşa'da bir Türk evinin kemerli ön balkon bölümü

Avusturya Dükünün 1876 yılında çizdiği Lefkoşa'da bir sokak

Lefkoşa'da Mevlevi Tekkesi

Resim: 74. Türk Ordusunun üç gününden birer fotoğrafı

